

เล่นแชร์ผิดกฎหมายหรือไม่

▪ ชนะ ไสวกรรจ์

มีอุปถัมภ์เรื่องแชร์แล้วเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในประเทศไทย ไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็ก แต่ “แชร์” เกิดขึ้นเมื่อไรในประเทศไทยและเหตุใดจึงเรียกว่า “แชร์เปย์ hairy” มีประวัติเท่าที่ทราบ 2 กรณีคือ การเล่นแชร์นั้นเดิมนิยมเล่นกันในหมู่พ่อค้าคนจีน แต่ต่อมาได้ขยายการเล่นไปทั่ว ไม่ว่าในหมู่พ่อค้าคนไทย ประชาชนรวมถึงข้าราชการ ส่วนอีกราวหนึ่ง ท่านอาจารย์ชุนวิจิตร มาตรา (ส. กาญจนากพันธ์) ได้เล่าว่า ในสมัยรัชกาลที่ 5 สมัยท่านยังเป็นเด็ก ก็ได้ยินว่ามีการเล่นแชร์เปย์ hairy และแต่ตอนนั้นยังไม่มีคำว่า “แชร์” คำว่าแชร์คงจะเข้ามาและเริ่มใช้มือชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะพ่อค้าชาวอังกฤษได้เข้ามาค้าขายและตั้งกิจการธนาคารขึ้น มีการเรียกหุ้น ออกใบหุ้น แต่ละคนกำหนดจำนวนเงินกันแล้วตกลงว่าใครจะเอาไปก่อน กำหนดดอกเบี้ยกันแน่นอนไม่ต้องแบ่งให้ดอกเบี้ยสูงปกติผู้ดั้งแชร์มักได้ก่อนเรียกว่า “เด้า” หรือ “ซวยเด้า”

ส่วนประเพณีการเล่นแชร์มีวิธีการดังนี้คือ นายวงแชร์ จะเรียกเงินวดแรกจากลูกวง และมีสิทธิเอาเงินจากลูกวงไปใช้ก่อนโดยไม่ต้องประมูลและไม่ต้องเสียดอกเบี้ย นายวงแชร์มีหน้าที่ที่ต้องรวบรวมเงินจากลูกวงให้ครบถ้วน ทำหน้าที่เป็นประกันในการเรียกเก็บเงินจากลูกวง หากลูกวงแชร์คนใดคนหนึ่งไม่ชำระก็ต้องรับผิดชอบชดใช้แทน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ดูแลควบคุมและดำเนินการเปย์แชร์ให้เป็นไปด้วยความเรียบง่ายและเที่ยงธรรม การประมูลแชร์มีวิธีคิดหักดอกเบี้ยไว้ก่อนจ่ายเงินสุทธิให้ลูกวงที่เปย์ได้ หรือดอกเบี้ยตามเงินแชร์งวดต่อไปก็ได้ หรืออีกวิธีหนึ่งใช้วิธีจับฉลากไม่ต้องประมูล และเมื่อผู้ใดจับฉลากได้ ก็จะถือว่าเป็นผู้โชคดี ต้องจัดเลี้ยงสุรา อาหารให้เป็นที่เบิกบานใจ แก่คนที่ร่วมเล่นแชร์ทั้งหมด ซึ่งรวมกันจะได้เห็นข้อความตามร้านอาหารใหญ่ๆ เช่นนี้ว่า “เลี้ยงโต๊ะแชร์”

การเล่นแชร์เท่าที่เล่นกันในปัจจุบันนี้มีอยู่ 2 อย่าง คือ “แชร์เชื่อใจกัน” กับ “แชร์เช็ค” แชร์เชื่อใจกันอาศัยความไว้เนื้อเชื่อใจกันโดยไม่มีหลักฐานใด ๆ เลย ส่วนแชร์

เช็ค เก็บเงินเป็นเช็คจ่ายเงินเป็นเช็ค เก้าเอนร์ต้องลักษณ์ เช็คทุกใบและต้องรับผิดแทนลูกวงในกรณีลูกวงบิดพลิว ส่วนคำว่าแชร์เปียหวยเป็นคำพัฒนาสมะหว่างอังกฤษกับ จีน “แชร์” (Share) หมายถึงหุ้นส่วนในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง “เปีย” แปลว่าประมูลในราคากลางๆ แข่งขันกันให้ราคาถูกกว่า “หวย” แปลว่ามาพากัน, มารวมกัน, สมาคม, ประชุม, เมื่อคำว่าแชร์เปียหวย รวมเป็นคำเดียวกัน ก็น่าจะแปลว่ากิจการที่อาเจนหรือสิ่งของมารวมกันแล้ว ประมูลให้ราคาถูกกว่า แต่ถ้าจะให้คำแปลนี้สมบูรณ์น่าจะ หมายถึงคนกลุ่มนั่นที่ตอกลังกันระหว่างผู้เล่นออกเงินเป็น รายเดือน, รายสัปดาห์ หรือรายวันคงจะเท่าๆ กัน รวมเข้า กันเป็นเงินกองกลาง แล้วผลัดกันซักทุนกองกลางนั้นไป ใช้สอยโดยเสียดอกเบี้ยอัตราถูกๆ ประจำเดือนหรือระยะ เวลาหนึ่ง ๆ

ผลดีหรือประโยชน์ที่ได้จากการเล่นแชร์ก็คือ หมาย สำหรับคนที่มีเงินและเข้มแข็งมากกว่าคนอื่นได้รับความคุ้ม ประโยชน์ได้ดีกว่าคนอื่น การเล่นแชร์นี้ได้ดอกเบี้ยมากกว่าคนอื่น สำหรับ คนร้อนเงินบางคนอย่างเราแล้ว ไม่ใช่เรื่องดีก่อไปกู้เข้าใช้ เพราะ เสียดอกเบี้ยกูกว่า และไม่ต้องไปเปลี่ยววานใครมาเป็นผู้ค้า ประภันให้มีบุญคุณตลอดไป

ส่วนผลด้วยของการเล่นแชร์ ก็คือผู้ล่นแชร์ต้องเสีย ภัย เช่น กรณีนายเด็กแอบเปลี่ยนเงินหรือนายเด็กอุปโลกน์ซื้อ ลูกวงที่ไม่มีตัวตนขึ้นมาแล้ว รับสมอ้างแอบเปลี่ยนเงิน ลูกวงผู้ซุกซิบที่หลงเชื่อก็ต้องรับเคราะห์ นอกจากนี้ยังมี อีกกรณีหนึ่งคือเมื่อเพื่อนเปีย อ้างเหตุผลจำเป็นร้อนเงินขอ ยืมเปียก่อนเมื่อเปียไปแล้วไม่ส่งแชร์

เรื่องการเล่นแชร์นี้ เคยมีมติของคณะกรรมการรัฐมนตรี มี คำสั่งห้ามข้าราชการและพนักงานขององค์กรรัฐบาลเล่น แชร์เปียหวยที่ น.ว. 12/2498 กรมสารบรรณ คณะกรรมการรัฐมนตรี ฝ่ายบริหาร ลงวันที่ 14 มกราคม 2494 เรื่องห้ามข้าราชการ และพนักงานขององค์กรของรัฐบาลเล่นการลงแชร์ หลวง ข้ามัญอักษร เป็นผู้ลงนาม ในหนังสือฉบับนั้น ความ โดยย่อมีว่า “มีข้าราชการและพนักงานขององค์กรรัฐบาล นิยมแพ้ห่วยการที่ข้าราชการไปร่วมวิธีการเช่นนี้ย่อมก่อ

ให้เกิดหนี้สินขึ้นได้ เพราะได้ใช้เงินเดือนไปลงทุนและเมื่อ ประมูลออกเบี้ยสูงเพื่อให้ได้เงินไปใช้สอย รายแล้วในเดือน ต่อๆ ไป ก็ย่อมขาดแคลนเงินสำหรับใช้สอยอันจะก่อให้เกิด คดครัวปั๊นขึ้นได้ง่าย จึงห้ามสมควรห้ามข้าราชการและ พนักงานขององค์กรรัฐบาลเล่นการลงแชร์เสีย โดยปฏิบัติ ดังนี้ สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เล่นควรห้ามทันที ส่วนผู้ที่เล่นร่วม อยู่แล้วให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้มาจดทะเบียนและแจ้งกำหนด เวลาที่จะเสร็จสิ้นการเล่นไว้ เมื่อถึงกำหนดที่รับจดทะเบียนไว้ ก็ให้ยุติโดยเด็ดขาด....”

เท่าที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน กฎหมายได้มีบทบาท เกี่ยวกับเรื่องแชร์อย่างไรบ้างนั้น ปรากฏว่ากฎหมายข่ายเรื่อง แทบทะไม่ได้เลย เพราะการเล่นแชร์เป็นเรื่องที่เชื่อใจกัน และอาศัยความไว้วางใจเป็นสำคัญ แต่ในที่สุดกระทรวง การคลัง ได้เสนอร่างกฎหมายห้ามประกอบธุรกิจดังกล่าว และได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติผ่าน ออกมาเป็นกฎหมายได้ชื่อ “พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534” ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2534 ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประการใหญ่ ๆ คือ

๑. กำหนดความหมายของคำว่า “การเล่นแชร์” ว่า หมายถึงการที่บุคคลตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ตอกลังกันเป็น สมาชิกวงแชร์โดยแต่ละคนมีภาระที่จะส่งเงินหรือทรัพย์สิน อันได้รวมเข้าเป็นกองทุนกองกลางเป็นวง ๆ เพื่อให้สมาชิก วงแชร์หมุนเวียนกันรับทุนกองกลางแต่ละงวดนั้นไป โดย การประมูลหรือโดยวิธีอื่นใดและให้หมายความถึงการ รวมทุนในลักษณะอันดามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ คลังออกกระทรวงกำหนดด้วย

๒. ห้ามให้แนบบุคคลเป็นนายวงแชร์หรือจัดให้มีการ เล่นแชร์ พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ดังกล่าวได้บัญญัติห้าม ให้แนบบุคคลเป็นนายวงแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ ซึ่ง นิติบุคคลในที่นี้ หมายรวมถึงหุ้นส่วนสามัญที่มีได้จด ทะเบียนเป็นนิติบุคคลด้วย ฉะนั้นต้องไปเน้นผู้ที่จะเป็นนาย วงแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ได้ จึงมีได้เฉพาะแต่บุคคล ธรรมดาน่าเชื่อถือ และบุคคลธรรมดานี้ต้องเป็นบุคคลเพียงคน เดียวเท่านั้น เพราะถ้าบุคคล ๒ คนร่วมกันเป็นนายวงแชร์

ก็เข้าลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ซึ่งเมื่อไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก็เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ หากฝ่ายนี้ไปกระทำการเป็นนายของแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์แล้วย่อมมีความผิด ต้องรับโทษปรับตั้งแต่ ๑ เท่าถึง ๓ เท่าของทุนกองกลางแต่ละงวดของทุกวันแชร์ แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 200,000 บาท และให้ศาลสั่งให้นิติบุคคลนั้นหยุดทำด้วยการเป็นนายของแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ นอกจากนี้กรรมการผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการจัดการหรือบริหารงานของนิติบุคคลนั้นก็มีความผิดเช่นเดียวกันด้วย และต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำการความผิดของนิติบุคคลนั้นด้วย

บัญญามีว่า ถ้านิติบุคคลที่ได้จัดทำอยู่แล้วก่อนวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๔ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติเล่นแชร์ มีผลใช้บังคับ จะต้องเลิกกิจการทันทีหรือไม่ หรือยังคงดำเนินกิจการต่อไปได้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้เขียนระบุไว้ชัดเจนว่านิติบุคคลยังคงดำเนินกิจการเฉพาะวันแชร์ที่ยังค้างอยู่ต่อไปจนกว่าจะเสร็จแต่ต้องไม่เกิน ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๔ และผู้ดำเนินกิจการจะต้องยื่นรายงานเกี่ยวกับกิจการเล่นแชร์ตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ต่อหนังงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๔ มิฉะนั้นจะมีโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๑,๐๐๐ บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

๓. ห้ามมิให้บุคคลธรรมดายังคงเป็นนายของแชร์ หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ในลักษณะที่เป็นธุรกิจ แม้พระราชบัญญัติการ

เล่นแชร์ดังกล่าวจะไม่ได้ห้ามมิให้บุคคลธรรมดายังคงเป็นนายของแชร์ หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ แต่ก็มิได้หมายความว่าบุคคลธรรมดายสามารถเป็นนายของแชร์ หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ได้โดยไม่มีข้อบ่งบอกด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ห้ามมิให้บุคคลธรรมดายังคงเป็นนายของแชร์ที่มีลักษณะดังนี้

๑. เป็นนายของแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์มีจำนวนรวมแชร์รวมกันมากกว่า ๓ วง

๒. มีจำนวนสมาชิกวงแชร์รวมกันทุกวงมากกว่า ๓ คน

๓. มีทุนกองกลางต่อห้องนึงรวมกันทุกวงเป็นมูลค่ามากกว่าจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๔. นายของแชร์หรือผู้จัดการให้มีการเล่นแชร์นั้นได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น นอกจากสิทธิที่จะได้รับทุนกองกลางในการเข้าร่วมเล่นแชร์ในวงดังวันหนึ่งได้โดยไม่ต้องเสียค่าเบี้ย บุคคลธรรมดานี้ได้ฝ่าฝืนเป็นนายของแชร์ หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังกล่าว ย่อมมีความผิด ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยังห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาชื่อชวนให้ประชาชนทัวไปเข้าร่วมในการเล่นแชร์ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

สรุป พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนาرمณที่จะห้ามมิให้มีการเล่นแชร์ในลักษณะที่ทำเป็นธุรกิจ ล้วนแชร์ของประชาชนทัวไปที่มิได้ดำเนินการเป็นธุรกิจ ก็ยังคงกระทำต่อไปได้ □■

บรรณานุกรม

คำสั่งที่ น.ว. ๑๒/๒๔๙๘ กรมสารบธรรม คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร เรื่อง “ห้ามข้าราชการและพนักงานของค์กรของรัฐบาลเล่นการลงแชร์” ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๔๙๔.

ธรรมนิตร์ วิชญ์เนตินย แชร์เปียหอยกับปัญหากฎหมาย กรุงเทพฯ ม.ป.ส. ม.ป.ป.

“พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔” ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๔